

MAĆKOWIAK Bronisław

20 III 1887 – 18 VIII 1970

Urodził się 20 marca 1887 r. w Smieszkwie koło Czarnkowa w rodzinie Andrzeja Maćkowiaka (rolnik, posiadał później gospodarstwo w Nowinie koło Lubusza) oraz Cecylii z domu Graj (pochodziła z Bydgoszczy). Miał siedmioro rodzeństwa: Józefa, Walerię, Kazimierę, Bolesława, Tadeusza, Zofię i Martę. Po skończeniu Szkoły Powszechnej w Nowinie wyjeżdżał na prace sezonowe w cegielniach w Niemczech i Belgii, a od 1902 roku osiadł na stałe w Duisburgu, gdzie pracował jako robotnik w Rheinische Stahlwerke.

W 1916 r. został wcielony do armii niemieckiej i uczestniczył w działaniach wojennych na froncie niemiecko-francuskim. Walczył m.in. pod Verdun. W 1917 r. został ciężko ranny w nogę i przebywał przez rok na leczeniu szpitalnym w Bielefeld. W 1918 r. przyjechał na rekonwalescencję do Nowiny, gdzie przebywała u swoich rodziców Józefa i Salomei Stachowiaków jego żona z dziećmi.

W Powstaniu Wielkopolskim brał udział od 27.12.1918 r. jako ochotnik w Straży Ludowej w Czarnkowie, której komendantem był Stanisław Grupiński (1880-1947).

Od 1.01.1919 r. walczył w potyczkach na froncie wzdłuż Noteci (m.in. o służbę w Pianówce; dowódcą baonu był Pokrywka, a dowódcą plutonu jego szwagier, kpr. Wincenty Stachowiak). Z bronią w ręku walczył w obronie Czarnkowa oraz w potyczkach na odcinku Lubasz – Bzowo – Gorbi, gdzie zdobyto wiele broni i amunicji.

21.II.1919 r. zwolniony do rezerwy w stopniu szeregowca (z powodu odnawiającej się rany i jako rocznik nieporobowy). Po zakończeniu powstania wrócił do Duisburga i do 1921 r. w dalszym ciągu pracował w hucie, a następnie wyjechał do Francji i pracował w kopalni w rejonie Lille.

W 1924 r. wrócił do Polski na stałe i zamieszkał w Ryczywole, gdzie już od 1921 r. mieszkala jego żona z dziećmi. Pracował w młynie Stanisława Kuligowskiego (również powstańca wielkopolskiego) do 1939 r.

We wrześniu 1939 r. żona, obawiając się represji, zniszczyła dokumenty dotyczące powstania, ale i tak został aresztowany w październiku 1939 r. i umieszczony w więzieniu na Młyńskiej w Poznaniu pod zarzutem aktywności obywatelskiej (za rekwirowanie koni na rzecz wojska polskiego u niemieckich kolonistów). Uratowany został dzięki wstawiennictwu Niemca, pracownika aresztu, który mieszkiał przed wojną w Ryczywole i był często bezrobotny, a Bronisław z litości wspierał go drobnymi datkami, częstował papierosami itp. Aresztowany razem z nim kolega Antoni Obrowski został ścięty.

Po zwolnieniu z aresztu w maju 1940 r. do końca wojny pracował w Ryczywole w stolarni Jeschkego.

Po wojnie mieszkiał z żoną u córki Ireny, początkowo w Ryczywole, gdzie pracował przy konserwacji dróg, a potem wraz z rodziną córki Ireny w Sopotcie. Od 1951 r. cała rodzina zamieszkała w Czernichowie koło Krakowa, gdzie pracował aż do emerytury jako woźny w technikum rolniczym.

Należał w latach 1902-1922 do Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, organizacji robotników polskich w Westfalii i Nadrenii, która później rozszerzyła działalność na całe Niemcy i Polskę.

Był członkiem Związku Powstańców Wielkopolskich w Ryczywole przed i po II wojnie światowej. Zweryfikowany 15.01.1934 r., nr wer. 8574. Po II wojnie światowej zweryfikowany 27.12.1948 r., nr dyplomu weryfikacyjnego 9820.

W okresie międzywojennym odznaczony Medalem Niepodległości (zarządzenie Prezydenta RP z 20.12.1932 r.) oraz Medalem Pamiątkowym „Za Wojnę 1918-1921”.

Po II wojnie światowej odznaczony Krzyżem Kawalerskim OOP (nr leg. 1.55178, 18.12.1968) oraz pośmiertnie Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym (nr leg. 907-71-75, uchwała RP nr 03.05-0.177 z 5.03.1973).

Ożenił się 3.02.1912 r. w Duisburgu z Pelagią Stachowiak (ur. 10.01.1889 w Leszczówce Miłkowo /Elżbietowo/ koło Lubasza, zm. 23.04.1963 w Czernichowie koło Krakowa), córką Józefa Stachowiaka i Salomei z domu Klimasek. Mieli sześcioro dzieci: Irenę zamężną Marciniak (ur. 11.03.1913 w Duisburgu, zm. 15.12.2008 w Chodzieży), Tadeusza (ur. 27.10.1914 w Nowinie, zm. 9.03.1973 w Wągrowcu), Wacława (ur. 26.08.1916 w Nowinie, zm. 1986 w Koszalinie), Alojzego (ur. 18.11.1919 w Duisburgu, zmarł zaraz po urodzeniu), Kazimierę (ur. 24.11.1920, zm. w 1927 w Ryczywole), Zbigniewa (ur. 9.08.1927 w Ryczywole, zm. 19.08.1962 w Międzyrzeczu, pochowany w Ryczywole; był niepełnosprawny po bestialskim pobiciu przez Niemców w 1939 r.).